

MARKKU ROPPONEN

KUHALA

JA KUOLEMAN KURKKUPURKIT

— TAMMI —

MARKKU ROPPONEN

JÄ KUOLEMAN KURKKUPURKIT

TAMMI

HELSINKI

MARKKU ROPPONEN

Kuhala ja hornankattila, 2023	Kuhala ja takapihojen tuonenvarjo, 2006
Kuhala ja epätarkka-ampuja, 2022	Linnut vaikenevat, Kuhala, 2005
Kuhala ja kaimaanin hymy, 2022	Kuhala ja viimeinen kesävieras, 2004
Kuhala ja kuuma kultahippu, 2021	Kuhala ja musta juhannus, 2003
Kuhala ja salaiset seuralaiset, 2020	Puhelu kiusaajalta, 2002
Hautaustoimisto Wähähappinen, 2019	(Kuhala ja puhelu kiusaajalta)
Koirapuistoromaani, 2018	Lavastus, 2000
Kuhala ja haudan pitkä varjo, 2017	Elämysmatka, 1999
Kuhala ja isku Helsingissä, 2016	Siivestäjät, 1997
Kuhala ja vapaa pudotus, 2015	Naisiin, 1995
Kuhala ja tuomitut, 2014	Isän kädestä, 1995
Kuhala ja jokimurhat, 2013	(yhdessä Timo Parvelan kanssa)
Kuhala ja yöjuna, 2012	Viimeinen auringonnousu, 1994
Kuhala ja vanginvartijan mandoliini, 2011	Paholaisen kiireet, 1993
Kuhala ja kevään ensi ruumis, 2010	Mies katoaa sateeseen, 1992
Kuhala ja hautausmaan risteys, 2009	Kuolemanuni, 1991
Suruaika päättyy, Kuhala, 2008	Pronssijuhlat, 1990
Kuhala ja kuoleman hipaisu, 2007	

1. painos

© Markku Ropponen ja Tammi 2025

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-7148-4

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@tammi.fi

1.

Jyväskylä tuntui Rääkkylän jälkeen suurkaupungilta. Elettiin heinä-elokuun vaihdetta 1984 ja Kuhala oli irtisanoutunut nuoremman konstaapelin virastaan, muuttanut Keski-Suomen läänin metropoliin ja etsiskeli mitä tahansa työtä. Hän asui vuokrayksiossa Rajakadulla, nuoli Rääkkylän kokemusten haavojaan ja tuumiskeli myös opiskelumahdollisuuksia, jotakin kauaskantoista urasuunnitelmaa. Eihän hän ollut vielä lähelläkään kolmeakymmentä. Elämällä oli tarjottavanaan kattaus, josta sopi poimia kunhan piti asenteen avoimena eikä sortunut synkistelyyn.

Oikeustiedettä, valtio-oppia, entä metsänhoitajaksi, luokanopettajaksi, minkä tahansa pyörillä kulkevan kapisuksen kuskiksi? Tai perustaisiko jonkin oman yrityksen: yksityisetsivätoimiston? Ei sentään, leikki leikkinä.

Se että takana oli keväinen parisuhdekarikko ja että elämä tuntui vähän yksinäiseltä, pusersi nuoren miehen rinnasta muutaman ekstrahuokauksen ja sai välillä pinnistelemaan, jottei spiritti olisi pudonnut pakkasen puolelle.

Hän istui sohvan nurkassa ja katseli jälkilähetystä Los Angelesin kesäolympiakisojen naisten pituushypyn karsinnoista kädessään tujaus Haddington House -merkkistä

halpviskiä, joka auttoi hiukkasen synkistelyn sammuttelussa silloin kun muu ei auttanut. Ranskalaisen parvekkeen avonaisesta ovesta kantautui toisinaan auton hurahdus, pihan nulikoiden kiljahtelua tai roskiksen rämähdys.

Sorjasäärinen urheilija toisensa jälkeen juoksi lankulle ja leiskautti kuuden ja puolen metrin hujakoille yltäviä hyppyjä niin että hiekka lensi. Kuhalan yksiön kattoon ripustettu nyrkkeilysäkki loi seinälle reunoiltaan hailakoituvan varjon, pöydällä nököttivät poikamiesaterian tähteet ja punkan päiväpeitolla lojui parhaat päivänsä nähnyt nailonkielinen Landola, josta Kuhala tapaili silloin tällöin sointuja samalla kun suunnitteli tulevaisuuttaan.

Pituushyppääjänäisten takamusten tuijottelu alkoi kumottaa nivusissa ja sai olon tuntumaan tirkistelijältä. Hän sammutti television ja ajatteli, ettei sortuisi lohduttomaan käteen vetoon eikä toiseen viskitujaukseen, vaan karkottaisi matalamielisyytensä puolen tunnin nyrkkeilytreenillä ja juoksulenkillä. Hän riisui paidan ja verkkarit ja alkoi muksia säkkiä pelkissä kalsareissaan nopeilla vasen oikea -yhdistelmillä, joiden perään latasi koukun tai sähköjän jabin. Ähelläys sai puuskuttamaan, kurkussa maistui viskin karvaus.

Noin vuosi sitten Kuhala oli nuorempana konstaapelina saanut vakavan varoituksen ja kiukkuiset moitteet erään lahjakkaan viulistivangin saattokeikasta. Vanki oli kadonnut eikä pirulaisen olinpaikasta tiedetty vielääkään. Komennus oli langennut Otolle yllättäen. Hän oli joutunut perumaan kesälomansa ja saanut reissuun niin huonot evästyksset, että tapauksen ajatteleminen riepui vieläkin. Juuri kadonneen viulistin saattokeikka oli saanut hänet irtisanoutumaan, koska hän ei mielestään ollut ansainnut varoitusta. Entä työilmapiiri Rääkkylässä, eipä ollut kehumista siinäkään. Nimismiestä sijaistaneen oikeustieteen ylioppilas Hopiaisen

paskantärkeys lähenteli epäuskottavuudessaan komiikkaa mitä se ei kuitenkaan ollut silloin, kun Kuhala oli joutunut päivittäin tekemisiin hänen kanssaan.

Nyt Rääkkylä palasi taas mieleen ja napakoitti tanssahetua nyrkkeilysäkin ympärillä. Kun hän oli jättänyt irtisanomisilmoituksensa nimismiehen kansliaan, Hopiainen oli kutsunut hänet seuraavana päivänä puhutteluun ja painottanut, ettei paluuta poliisiksi ollut ja ettei luopurin leima lähtisi otsasta kulumallakaan. Hopiainen – häthätää Kuhalan ikäinen – oli teititellyt narisevalla äänellään ja jatkanut törinänsä maalailemalla loparit ottaneen alaisensa tulevaisuuteen tyhjän lompakon ja tien, joka oli kivetty vaikeuksilla ja reunustettu myrkkyyhdakkeilla. Kuhala oli virnistänyt Hopiaiselle ja arvellut saaneensa Rääkkylässä siinä määrin esimakua sellaisesta tulevaisuudesta, että ei hätkähtäisi.

Nyt hän kuitenkin hätkähti kesken iskusarjojen. Oton vuokrayksiö oli huokea osittain, koska sijaitsi katutasossa ja ranskalainen parveke antoi aivan tavalliselle takapihalle, lemahtelevan roskiksen ylle. Tällä kertaa kyse ei ollut tutuista lemahduksista.

Kuhala seisoi nyrkit pystyssä säkin äärellä ja tuijotti suu auki, kun sisään pelmahti arviolta parikymppinen ruutupaitaan, farkkuihin ja tennareihin pukeutunut nuorukainen. Hänellä oli puolipitkät vaaleat hiukset, hän oli päivettynyt eikä ehkä mikään eilisen teeren poika mutta oli pahan kerran erehtynyt osoitteesta. Ponnistus kaiteen yli peremmälle kysyi ketteryyttä ja vihjaisi, että mietintäaika oli jäänyt lyhyeksi.

Tulija vilkaisi taakseen, seurattiinko. Ei sieltä lisää porukkaa lappanut. Hän kohensi paidan helmaa ja nappasi suuhunsa sormuksen, joka roikkui kaulaketjussa. Sitten hän kääntyi ja huomasi asunnon haltijan. – Sori, tota... ne hyllyt aikoo tappaa mut.

Kuhala pyyhkäisi hien otsaltaan ja tasaannutti hengitystään. Yllätysvierailu hämmensi, vaikea oli rykäistä ensimmäistäkään sanaa mutta jotenkin oli ruvettava puolustamaan reviiriä. – Olisit voinut huikata, voiko tulla.

– Tota, sori, vittu..., nuorukainen takelteli ja jatkoi sormusketjun maistelua kuin lohtua hakeakseen. Äänen sävyssä erottui vivahde anelua ja anteeksipyyntöä, vaikkei sanavalinta moisesta vakuuttanutkaan. – Mä korvaan tämän, ei ollut tarkoitus säikäyttää.

– Säikäytit kuitenkin, Kuhala virkkoi ja laski nyrkkiin puristetut kätensä. Nuorukainen saattoi olla huumepölyisään, demoniensa riivaama ja kaivaisi kätköistään kohta kättä pitempää. Mies nosti sormen suun eteen vaikenemisen merkiksi ja kurkkasi verhon lomitse takapihalle.

– Ei siellä muita ole kuin talon lapsia, sanoi Kuhala.
– Mitä jos palaat samaa reittiä ja unohdetaan tämä. Minä en ole seuran tarpeessa ja jos olenkin, haluan että tänne tullaan ovesta. Nimittäin käytävän ovesta.

– Relaa, hsst, nuorukainen kuiskasi. – Nyt ihan hiljaa. Älä liiku.

Kuului kuinka pihaan ajoi auto. Sen moottori ei päästellyt perheautohyrinää vaan kumeeaa murahtelua, joka oli tullut jossain määrin tutuksi räähkyläläisiä pillurallaajia ratsatessa. Nuorukaisen olkapäät kohoilivat hengityksen tahtiin. Hän painui kyyryyn, silmäisi Kuhalaa ja nyrkkeilysäkin varjoa seinällä. Tuntui harmittavalta, että luvattoman sääntäilynsä lisäksi nuorukainen kehtasi antaa toimintaohjeita.

Kuhala nosti kalsareitaan ja käveli parvekkeen ovele, otti tukea kaiteesta ja loi silmäyksen mustaksi maalattuun, helmapelleistä kitattuun autonrohjakkeeseen, joka tuprutti pakokaasua eikä hävennyt vähääkään olemassaoloaan keskellä takapihaa, mihin oli pystytetty monenkirjavien

kieltotaulujen lisäksi pysäköintikielto vieraille. Tulijat saivat hakea parkin kadun varresta tai amiksen tienoilta.

Auto edusti amerikkalaistyylistä lotjamallia kaukaa 60-luvulta. Lapsena Otto oli kerännyt purukumipaketeista samanlaisten rassien kuvia ja liimannut niitä makeistehtaalta tilamaansa vihkoon. Missähän sekin oli, Havuvaaran kotitorpan vintilläkö? Hän ei kyennyt tunnistamaan auton merkkiä.

Kuskin puoleinen takaikkuna veivattiin auki. Sisältä kuului Hurriganesien Bourbon Street, esiin työntyi klaniksi ajeltu pää. Roskiksen kannella tepasteleva harakka jähmettyi seuraamaan tilanteen edistymistä, lämpömittari hipoi kolmeakymmentä. Klanipää käski hiljentämään musaa, kohotti katseensa ja syynäili ympäriinsä, kunnes huomasi parvekkeella seisovan Kuhalan. Klanipää oli tatuoinut kaljuunsa kuvion, josta oli vaikea saada selvää. Hänen ilmeensä julkitoi kuitenkin huumorintajuttomuutta koko asteikon leveydeltä ja hänen vähäiset empatiavarantonsa olivat hupenneet matkan varrelle aikoja sitten. – Hei, ootko nähnyt täällä yhtä jätkää?

Kuhala päätti pitää taktisen tauon ennen kuin vastaisi. Klanipää hieraisi otsaansa, auton sisältä kuului Bourbon Streetiin sekoittuvaa puheenpulinaa.

– Haloo, hei, sinä siellä parvekkeella!

Kuhala katseli sinitaivaan kaistaletta, hymyili ja osoitti sormella itseään mukamas ihmetellen. – Ai minä? No ei ole näkynyt yhtä eikä kahta jätkää. Mutta jos alkaa näkyä, keneltä voin viedä terveiset?

Klanipää mietti oliko kuullut oikein, oliko ymmärtänyt parvekkeella kalsareissaan kukkoilevan atleetin äänensävyyn. – Se tuli tänne. Me nähtiin. Laiha juippi, paita ja tota farkut ja silleen.

– Ei ole näkynyt.

– Mutta eihän täältä mihinkään pääse. Pitää olla apina, jos meinaa mennä yli tosta aidasta. Oot sä nyt varma?

Kuhala jatkoi virnistelyään ja nyökkäsi. Sitten hän sanoi nojailleensa kaiteeseen tunnin eikä nähneensä ketään.

– Okei. Jos nyt kuitenkin näet, kerro että vielä törmätään.

– Annoit aika huonot tuntomerkit.

– Se jätkä on peloissaan.

– Keneltä kerron terveiset?

Klanipää kohotti keskisormensa ja sulki ikkunan. Kuski poltti kumia asfalttiin kuin jättääkseen merkin käynnistään. Heidänlaistensa kanssa ei ollut leikkiminen. Mies peruutti kaasun pohjassa kadulle, koska oli järjestellyt itselleen luovuttamattoman etuajo-oikeuden. Muille jäi väistämisvelvollisuus.

– Menikö ne?

Kuhala perääntyi kaiteelta. – Meni. Nyt taitaa olla sinun vuorosi.

– Häh?

– Että alahan nostella. Voisin soittaa sinulle hakijat Han-nikaisenkadulta. Siellä majailee paikallinen poliisi. Tuppauduit kutsumatta kotiini ja näytät tyypiltä, jolla on luurankoja kaapissa.

Nuorukainen tähyili vielä verhon takaa pihalle ja käänsi kämmenpuolensa näkyviin kuin olisi todistellut viattomuuttaan. Kaulaketjun asemesta hän otti nyt sormuksen huu-liensa väliin. Otsalla erottui pakomatkan hikikarpaloita, jokunen suortuva oli kähertynyt korkkiruuvikiharalle. Hän oli varma, että takaa-ajajat olivat jääneet lähistölle ja että muutama heistä oli jalkautunut jatkamaan etsintöjä.

– Ne ei luovuta, kohta ne kolistelee saatana tässäkin rapussa. En voi lähteä ennen pimeän tuloa vai haluatko, että tää on meitsin viimeinen päivä maan päällä?

Se oli muotoiltu kohtalokkaasti ja sanoja ryyditti vetoava katse. – Minähän lupasin korvata sulle kaiken. Saaks täällä polttaa? nuorukainen kysyi ja piti tauon kuin antaakseen Kuhalalle aikaa määritellä korvaus.

– Pidä tupakkatauko muualla. Ja mitä korvaukseen tulee, riittää kun häivyt.

Nuorukainen käsi sujahti selän taakse housunkaulukseen. Kuhala oli valmistautumaton mihinkään tällaiseen. Jotakin oli silti jäljellä poliisikoulun lähikamppailuopeista ja äskeinen treeni oli karistanut jähmeiden jäntereistä.

Mieleen tuli desperado, jonka kääntöveitsen pistoja Otto oli joutunut väistelemään edellisenä kesänä Helsingin rautatieasemalla. Hän hypähti hiekkasäkin taakse ja hämmästyti hiukan, koska aseistuksen sijasta nuorukaisen kädessä rapisikin vain valtava, kuminauhalla sitaistu setelitukku. Mies irrotti nipusta pari Kekkosen kuvalla varustettua viidensadan markan seteliä, laski ne telkkarin päälle ja kysyi riittääkö.

Pätäkkä oli tuskin tulosta ahkerasta sukanvarsisäästämisestä. Ennen kuin Kuhala ehti vastata, nuorukainen lätkäisi tarjolle kolmannen setelin ja loi kysyvän katseen.

Kuhala antoi ilmeellään ymmärtää, ettei värikäs voimapaperi lumonnut häntä hiukkaakaan ja veti paidan ylleen.

– Panehan ne takaisin nippuun. En halua tietää, miten olet ansainnut rahasi mutta veikkaan, ettet ainakaan kesähommassa kaupungin puistopuolella. Tarkkaan ottaen äskeisen pirssin tyypit saattavat ajatella, että paalu kuuluu heille.

– Vitut.

– Täällä ei saa kiroilla kuten ei polttaakaan.

Nuorukainen jätti setelit television päälle ja loi katseen Haddington-pulloon. – Jätkä keskittyy dokaamiseen.

– Ei kuulu sinulle. Voisin heittää sinut ulos samaa reittiä mistä tulitkin mutta jos nippu koostuu pelkistä viisisatasista,

sinullahan on siinä sievoinen summa. Ei ihme, että äskeiset pyhäkoululaiset olivat niin kiinnostuneita menemisistäsi. Ehtoni on tämä: saat jäädä auringonlaskuun, jos kerrot miten päädyit privaattiini.

Nuorukainen sulloi setelitukun takaisin housunkaulukseen, vilkaisi vielä takapihalle ja valui istualleen lattialle, nojasi seinään ja ummisti silmänsä ikään kuin olisi voittanut lisäaikaa muunnellakseen totuutta itselleen suotuisammaksi. Kuhala aavisti aikeen ja sanoi, ettei ollut kiinnostunut hölynpölystä.

– Ootsä joku jepari?

– Annahan tulla sitä tarinaa.

Käytävästä kuului kolahdus. Nuorukainen avasi silmänsä ja konttasi vetämään parvekkeen oven kiinni. – Onks sulla varmuusketjua tai jotain?

– Ei tänne kukaan enää tule, täytit päivän kiintiön.

– Saanko vettä, riittääkö tuhatviissataa yhteen vesilasiliseen?

Nuorukainen sanoi olevansa liftausmatkalla viikonlopun Ruisrockiin ja yöpyneensä Tourujoen rannassa vanhassa venevajassa. Se oli luhistumaisillaan mutta parempaan majoitukseen ei ollut varaa. – Mä heräsin joskus aamuyöstä, kun ne tyypit soui veneellä viereiseen laituriin. Kuu saatana vaan paistoi harvojen seinäautojen välistä ja niille tuli siinä jotakin riitaa.

– Siis mille typeille?

– No niille mulkeroille. Yks niistä oli kalju. Sen kuuppa hehkui kuun valossa, kun se yritti tyyntytellä kahta muuta riitelijää että iisisti nyt saatana ennen kuin herätätte puoli kaupunkia. Ja sit siinä oli vielä yks vähemmän korsto, sellainen sliipatumpi. Mutta se sähinä vaan jatkuu.

Nuorukainen joi ja tuijotti vesilasia kuin elvyttääkseen yöllisiä muistojaan. Tappelussa ahdinkoon jäänyt oli horjahtanut laiturilta jokeen eikä ollut osannut uida, vaan

pulikoi hengenhädässä niin, että pelastamaan tarvittiin vähän jokaista. – Se perkele alkoi nimittäin ajelehtia virran mukana ja nää toiset ravasi rantaa pitkin aina sinne asti missä se sai kiinni jokeen kaatuneesta puusta. Sillä välin mä hain laiturilta jenkkikassista niiden rahat.

– Ruisrockbudjettiisi mätkähti siis kunnolla ylimääräistä, elelet herroiksi, Kuhala virkahti ja arveli, että tarina saattoi olla tottakin. – Jos tämä tapahtui viime yönä, miten ne ovat päässeet jäljillesi?

– Musta tuntuu, että niiden kuski painoi mut mieleensä. Se istui ratissa Tourukadulla ja mä kävelin tai tota juoksin siitä ohi, niin että se sai tuntomerkit. Rikolliset on tarkkoja, kai ne nyt jotain rikollisia on? Kuu paistoi ja katuvalot paloi ja mä näytin syylliseltä saatana kilometrien päähän. Päätin jäädä vähän juhlimaan kun kerran oli aikaa. Ne vittupäät oli sitkeitä etsinnöissään ja huomasi mut yhdeltä Kauppakadun terassilta. Niitä täytyy olla paljon, niillä on laaja verkosto. Tässä sitä nyt ollaan. Olis ehkä pitänyt hankkia uuden kuteet.

Nuorukainen vaikenä, kynsi kuivunutta savea farkkujensa lahkeen suusta ja sanoi lähteneensä liftaamaan alkuviikosta Oulusta. Etenemisen vauhdilla ei voinut kehua mutta kiirettäkään ei ollut. – Paitsi nyt. Tai miten sen nyt ottaa. Mähän voin lentää festareille helikopterilla. Pitää nähdä Nina Hagen. Se on se neljän oktaavin nainen. Oot sä kuullut African Reggaen?

Kuhala pudisti päätään. Ovikellon he kuitenkin molemmat kuulivat. Nuorukainen kavahti jaloilleen ja kysyi, oliko yksiössä komeroa. Kuhala nyökkäsi mutta sanoi, ettei sinne ennätettäisi raivaamaan tilaa. Rimpauttelija ei luovuttanut, nuorukainen livahti keittiösyvennykseen oven taakse ja kielsi avaamasta.

– Jos nyt kuitenkin. Voi olla päävoitto-onnittelija veikaustoimistosta, Kuhala sanoi.

2.

Ovenraossa seisoj mies, joka oli sonnustautunut hiha-saumasta revenneeseen kesäpusakkaan, vauvan vaippa-tuotoksen värisiin Adidaksen verryttelyhousuihin ja san-daaleihin, joista pilkistävä vasemman jalan ukkovarvas toi mieleen paleltuneen varhaisperunan. Kuhala siirsi katseensa takaisin miehen naamaan, jonka rosoisuus kieli, että taipa-leen varrelle oli siunaantunut liian vähän suvantovaiheita. Hän ei kuulunut talon väkeen eikä hän oikein saanut suutaan auki kuin olisi unohtanut, millä asialla oli.

– Tota... sori... eihän oo näkyny mun poikaa?

– Mitä poikaa?

– Se on täällä keräämässä nimiä yhteen lahjoitukseen mutta mun pitäis tavata se niinku nyt heti.

– Mihin lahjoitukseen, paikkaamaan omia menojaan?

Otto virnisti.

Mies oli unohtanut pääkohtia seipitteestään ja ajau-tui ymmälle. Sen näki hänen pälyilystään, suu oli jäänyt puoliavoimeksi kuin odottamaan öylättiä. Kuhala oli valmis lyömään vetoa, että tässä seisoj sama uimataidoton, joka oli pelastunut viime hetkellä tarraamalla Tourujoen karah-kaan. Johan se oli pääteltävissä kirjavista vaihtovaatteista.

– Olen pahoillani. Kukaan ei ole käynyt ovellani tänään ennen teitä.

– Onks varmaa? Se tuli nimittäin tähän taloon ihan tossa äsken.

– On se varmaa.

Mies oli raskassarjalainen ja pitkä, Kuhalan mittainen, ja vilkaisi tämän olan yli peremmälle. Hän hoiteli syndikaatin hanttihommia muttei ollut niin tumpelo, etteikö olisi pannut merkille muutamaa keittiön kynnykselle päätynyttä seteliä. Rahat olivat nähtävästi valahtaneet nuorukaisen lahkeesta lattialle matkalla piiloon, ja kääro auennut.

Kuhala näki miehen ilmeen sähköistyvän mutta ei tiennyt miksi, koska seisoj selin seteleihin nähden. Mies työnsi sandaalin oven rakoon, Kuhala veti oven kiinni. Mies ulahti, kiskaisi jalkansa pois viime hetkellä ja kiroi niin että käytävä kaikui. Ehkä hänen vahingoittunut ukkovarpaansa oli jäänyt kiipeliin, ehkä jokin ehjä varvas oli saanut osuman.

– Voi helvetti, Kuhala sanoi ja tuijotti lattialla lojuvia rahoja. – Tulehan pois sieltä oven takaa. Ja kerää nuo setelit. Ne on huomattu, varomattomuutesi alkaa laajentua hallitsemattomaksi. Onneksi ovelle asti taisi näkyä vain muutama.

Nuorukainen oli kalvennut ja kyyristyi haalimaan viisisatasia. – Ne repii multa pään, hän sanoi.

– Ja minulta.

– Ne saartaa tän talon. Ne tulee yöllä parvekkeen kautta ja tappaa.

– Etkä sinä saa Nina Hagenilta ikinä nimmaria, Kuhala totesi.

Nuorukainen pani rahat tiskipöydälle, virutti kasvojaan kylmällä vedellä ja kysyi, olisiko Kuhalalla jotakin antautumislipuksi kelpaavaa, jota heilutellen hän voisi mennä kadun varteen palauttamaan rahat. – Jos mä otan

nuo kolme seteliä takaisin, nipusta ei puutu kuin jotain pari hunttia. Ne meni päivällä safkaan ja silleen siellä terassilla. Valkoinen tyynyliina tai joku lakana kelpaa hyvin. Mä pyydän niiltä anteeksi, sanon että tilaisuus teki varkaan ja että...

– ... peset kaupan päälle heidän autonsa. Ei taida onnistua.

Otto arveli, ettei luovuttaisi liinavaatteitaan haaskattavaksi erittäin epävarmaan toimintasuunnitelmaan, koska mustan auton miehet edustivat vanhaa suoran toiminnan koulukuntaa.

– Ei ne osaa antaa anteeksi. Se sotii jotenkin niiden kunniakäsitystä vastaan. Sulta revitään pään lisäksi raajat. Minä saatan selvitä pelkällä pään menetyksellä.

Nuorukainen vilkuili parvekkeen ovelle ja sitten käytävän ovelle. Hän ehdotti kirjahyllyn siirtämistä barrikadiksi ja kysyi, mahtoiko talossa asua väkeä, joka voisi tulla apuun.

– Monelta tulee pimeä?

– Yhdeksän jälkeen.

– Ne iskee silloin.

– Just. Ensin keskitys ja sitten rynnäkkö. Voi että on mukava saada vieraita. Nyt on kuule niin, että aika moni on kesämökillään enkä minä keksi läsnä olevista oikein ketään, joka olisi valmis uhrautumaan gangsterisodassa. Tänään tulee monta mielenkiintoista lajia Losista, porukka istuu telkkarin ääressä.

Huolimatta kokkapuheistaan Kuhala ei tahtonut saada nuottiinsa tarvittavaa kepeyttä ja kävi varmistamassa, että parvekkeen ovi oli lukossa. Hän alkoi huolissaan. Äskeinen mies oli tietysti parhaillaan raportoimassa näkemästään, sai ehkä ensiavun varpaaseensa ja sitten tuumattaisiin. Täytyihän Tourujoen rehjuilla olla sen verran järkeä, etteivät he alkaisi rähinöidä näin tiuhaan asutulla alueella keskellä

kirkasta päivää. – Voisin tietysti soittaa poliisit. Temppu karkottaisi vainoojasi ainakin hetkeksi ja antaisi sinulle mahdollisuuden haihtua muihin maisemiin.

– Ei käy. Mun on pakko nähdä Nina Hagen eikä sitä voi riskeerata. Slurkit saattaa napata mut. Tai nämä toiset perkeleet. Ja jos mä pääsenkin karkuun, sä jätät niiden armoille.

Kuhala kiitti myötätunnon eleestä ja sanoi pärjäävänsä.

– Oletko laskenut, paljonko tuossa kasassa on?

– Jotain seitkyt tonnia.

– Ohhoh. Ei ihme, että kuminauha katkesi. Sillähän saa Mersun.

Roskiksen kupeeseen oli ilmestynyt savukkeitaan kaiveleva mies, jonka sortseissa toistui palmuaihe ja jonka karvaisessa sääressä erottui kirkkaanpunainen palovamma. Hän ei kuulunut kaupungin puhtaanapitopalveluun sen paremmin kuin jätehuoltoväkeen ja oli astetta tyylikkäämpi kuin pääovella haahuillut turjake. Kenties kyse oli nuorukaisen mainitsemasta sliipatusta. Savurengas leijui yläilmoihin, Havaijipaidassa oli kuvia kapeauumaisesta neidosta, joka heilutteli hulavannetta.

Kuhala siirtyi pois parvekkeen ovelta ja alkoi vatkata neljän munan munakasta, jota höysti tomaatilla ja sardineilla. – Pitää syödä. Tästä riittää sinullekin kun nyt kerta olet täällä. Ja jos tunnet itsesi tunkeilijaksi, mitä muuten oletkin, ainahan voit maksaa palvelusta. Olen Otto Kuhala.

– Tuukka Vintteri.

– Terve vaan. Et taida olla kahtakymmentäkään.

Nuorukainen jätti vastaamatta ja hiippaili tiiraamaan ovisilmään sillä välin kun Kuhala maustoi munakkaan suolalla ja pippurilla, pani kannen paistinpannun päälle ja punoi mielessään ulospääsyä tilanteesta. Hän oli asunut Jyväskylässä vaivaiset puoli vuotta, luki silloin tällöin

kuppiloissa paikallista päälehteä mutta ohitti rikosuutiset. Rääkkylän kokemusten ja irtisanoutumisen jälkeen ei ollut tehnyt mieli ottaa selvää alamaailman suhdanteista.

Ainakin osa mustan auton säpisijöistä taisi olla poliisin tuttuja mutta joukkio ei tehnyt vaikutusta oveluudellaan, taisivat pikemminkin tarttua tilanteeseen kun sellainen eteen sattui. Ei heitä silti kannattanut aliarvioida, he eivät lakkaisi vahtaamasta Kuhalan kämppää nyt, kun saivat syytä epäillä rahojen ja ne vieneen nuorukaisen olevan siellä.

– Tulehan sieltä ovelta. Minulla ei ole muuta palanpainiketta kuin vesijohtovesi. Piti käydä kaupassa mutta tupsahdit niin varoittamatta, että se reissu jää nyt väliin. Ja lakkaa imeskelemästä sormustasi. Mikä siitä niin maukkaan tekee?

– Se on luokkasormus.

Tuukka perääntyi eteisestä, loi pätkäkkäksään monimerkityksisen katseen ja kävi pöytään. Hän sanoi olevansa pahoillaan, söi ahnaasti ja kysyi, mahtoiko porraskäytävästä katon kautta päästä karkuun. Kuhala muisteli käyneensä tutustumassa yksiön vinttikomeroon silloin kun oli muuttanut, mutta vuokraisäntä ei ollut vihjaissut kattoluukusta.

– Kai siellä sellainen on. Mutta jos pääset sinne, naapurin katolle on jotain kymmenen metriä. Välissä on vapaata pudotusta. Huipputason naispituushyppääjät yltää hädin tuskin seitsemään metriin. Katsoin äsken kisojen karsintoja. Miehet puolestaan kahdeksan ja risat, joten jokainen saamarin pituushyppääjä heittäisi henkensä, jos yrittäisi meidän katolta naapurin katolle. Tikkaat on tietysti, mutta ne on tuossa roskiksen vieressä, joten voisit yhtä hyvin mennä parvekkeen kautta. Meniköhän tämä perille?

Tuukka nyökkäsi. Sitten hän alkoi kertoilla jättäneensä kesken lukion viimeisen luokan, koska ei uskonut koulunkäynnin suomiin mahdollisuuksiin. Eniten kiinnosti vapaus.

– Ymmärrän. Ja nyt se vasta kiinnostaakin.

Tuukka hymähti ja sanoi tarkoittavansa vapaudella olo-tilaa, jossa omien mielihalujen ja toisten mielihalujen välillä vallitsee tasapaino niin, ettei huomisen ajatteleminen vituta.

Kuhala ei kysynyt, keitä Tuukka tarkoitti toisilla ja oliko ajatusrakennelma oman kehittelyn tulos vai hiottu omiin tarkoituksiin lukion filosofian oppikirjan teksteistä. Yö Tourujoen varren venevajassa vihjaisi kulkuriromantiikasta, samoin kuin liftaaminen Ruisrockiin. Selvää oli kuitenkin, että Tuukan määritelmä vapaudesta ei ollut toteutumassa, hänen ja hänen vainoojiensa mielihalut olivat kaukana balanssista. Siihen nähden, että poika oli kertonut panneensa terassipöydän koreaksi rahoillaan, munakas hupeni joutuin lautaselta.

– Mistä sinä olet kotoisin?

– Oulusta.

– Minä puolestani pienestä Havuvaara-nimisestä kylästä vähän samoilta seutuvilta. No, ainakin Pohjois-Suomesta. Maistuuko?

Tuukka nyökkäsi, hörppäsi vettä päälle ja kysyi mitä Kuhala teki työkseen. Tämä kertoi punnitsevansa parhailaan eri vaihtoehtoja, syksymmällä pitäisi käydä tuumasta toimeen. – Saatan ruveta opiskelemaan tai mennä betonitehtaalle kolmivuoroon. Nyt pärjälän auringon vitamiineilla.

Tuukka nyökkäsi ja kiitti ruuasta. Rupattelu oli omiaan hälventämään tilanteen kiperyyttä mutta pian se muistutti kolkkoudestaan, kun ranskalaisen parvekkeen oven taakse ilmestyi varjo. Havaijipaitainen oli saanut tarpeekseen ros-kikseen nojailusta ja päätti antaa vihjeen olemassaolostaan. Hän koputti oveen, hänen hahmonsa erottui verhon takaa huojahtelevana varjokuvana ikään kuin jätteiden lemu olisi ruvennut huimaamaan.

– Mitä se haluaa? Tuukka kysyi ja vetäytyi piiloon keittiönurkkaukseen.

Kuhalan vatsassa vihlaasi ikävästi mutta nyt ei ollut oikea hetki osoittaa heikkoutta. – En tiedä mutta toista kertaa en enää muuta katutason kämppään. Pitää käydä kysymässä.

– Et kai sä...?

Kuhala jätti suodatinpaperin taittelun sikseen, marssi asunnonhaltijan jämerin askelin parvekkeen ovelle ja avasi sen viereisen tuuletusikkunan. Hän arveli Havaijipaidan erehtyneen osoitteesta. – En pidä siitä, että parvekkeelleni kiipeillään.

– Pomo haluaa neuvotella.

– Kuka, mikä pomo? Häivy.

– Jätkällä on meidän täpikkä.

Sana oli Kuhalalle vieras mutta hän arvasi toki, mitä mies tarkoitti. Hän pudisti päätänsä ja tavoitteli karskiutta ääneensä todetessaan, ettei hänellä mitään täpikkää ollut ja kohta hän kutsuisi poliisit.

– Ei jepareita. Pomo haluaa neuvotella. Luovuta jäpikkä meille, niin sulle ei tapahdu mitään.

Täpikkä ja jäpikkä. Riimittelikö Havaijipaitainen tahallaan, tuskinpa sentään. Naamasta näki, ettei hän ollut taipuvainen kepeään sanailuun sen enempää kuin pääovella piipahtanut ruudinkeksijä vaan kyse oli hänen normaalista puheenparresta.

– Saat puoli tuntia. Sano pojalle, että ottaa täpikän mukaan.

– Ei täällä ole ketään jäpikkää eikä mitään täpikkää. Johan on helvetti.

Havaijipaitainen noukki rintataskusta tupakat, napsautti sytkäriin ja vilkaisi sivuilleen. Hänellä oli kulmikkaat kasvot ja otsaluun alla erottuvissa pupilleissa mattaa, joka esti

näkymän sieluun. Hän oli etevä puhaltamaan savurenkaita ja lähetti niitä tuuletusikkunan raosta kohti Kuhalaa kuin hermokaasupölähdyksiä.

Kuhala sulki ikkunan, veti verhon eteen ja palasi jatkaamaan kahvinkeittoa. Puruja lipsahti keittiötasolle, hänen kätensä tärisivät.

– Mitä se sanoi?

– Kuulithan sinä. Että olemme kusessa. Olisit hypännyt edes naapurin parvekkeelle. Siellä asuu eläkkeelle jäänyt aluekappalainen. Hän uskoo rukouksen voimaan jo työnsä puolesta. Ehkä meidänkään ei auta muu kuin panna kädet ristiin.

Tuukka vetäytyi tuoleineen peremmälle keittiösyvennyksen nurkkaan. Hän sanoi, että Kuhalan parveke oli ollut ainoa, jossa ovi oli ollut auki, ja kysyi mitä toinen nyt aikoi.

– No, jos luovutan sinut ja rahat heille, he jättävät minut rauhaan, Otto vastasi.

Tuukka nosti mukin huulilleen. Paidan ylin nappi roikui enää muutaman rihman varassa, kovin ohuelta näytti luokkasormuksenkin ketju ja otsaan laskostui muutama ryppy. Kuhalan alkoi käydä toista sääliksi. Hän totesi, ettei ollut suostumassa ehtoihin vaan taistelisi viimeiseen hengenvetoon. – Jos et halua tänne poliisia turvaksesi, käykö että ryhdyt itse sellaiseksi?

– Häh?

Hetken kuluttua Kuhala veti komerostaan nuoremman konstaapelin virkapukunsa. Hän roikotti sitä oululaisen vapaudenkaihoilijan edessä ja taikoi kasvoilleen virneen, joka hänen myöhemmällä yksityisetsivän urallaan vielä hioutuisi niin vastustamattomaksi, että saisi vastapuolen sapsen kiehahtamaan tuon tuosta.

– Mikä tuo on?

JYVÄSKYLÄN MAFIAN NIKSI KURKKUPURKKIEN HYÖTYKÄYTTÖÖN!

On vuosi 1984. Nuori Otto Kuhala on eronnut Rääkkylän poliisin palveluksesta, muuttanut Jyväskylään ja unohtanut palauttaa univormunsa. Puvulle tulee käyttöä, kun Kuhalan parvekkeelle kapuaa nuorukainen mukanaan tukku seteleitä ja perässään niiden omistajat. Otto auttaa kaverin pakoon, lainaa tälle univormun ja pestautuu itse uppotukkien naaraajaksi Jyväsjärvelle. Kun naaraan sitten tarttuu ruumis yllään tuttu univormu, Kuhala jättää tukkijätjän pestin ja päättyy passipoliisiksi Jyväskylään. Kuulostaa rutiinilta, mutta siitä myrsky ja myllerrys vasta alkaa.

Kuhala ja kuoleman kurkkupurkit on yksityisetsivän menneisyyttä tirkistelevän spin-off-sarjan toinen osa.

9 789520 471484

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-7148-4